

Fra krads til kindkys

Neuropædagogik og Gentle Teaching er de bærende faglige platforme, som to socialpædagoger på CFD arbejder ud fra i et ganske særligt projekt. Fokus i projektet er at skabe trivsel for en beboer på et af vores botilbud i Søborg. Beboeren er en yngre kvinde, der på mange måder har det rigtig svært – hun har en meget kompleks sansebearbejdning, en voldsom udadreagerende adfærd og en yderst begrænset sproglighed.

”Marie var i rigtig dårlig trivsel, og vi var derfor enige om, at vi måtte sætte ind med en særlig indsats. Katja og jeg har den fordel, at vi begge har et solidt kendskab til Marie og allerede har etableret en relation til hende,” forklarer Ying, der er socialpædagog på CFD.

Katja og Ying startede projektet op i december 2018. De havde et særligt fokus på at tilbringe meget tid sammen med Marie for at fange de ofte meget små og fine tegn, som Marie viser, når hun gerne vil opnå noget eller har et behov.

”Vi fulgte hendes initiativ og kommunikerede med hende ved hjælp af tegn, konkreter og billeder. Og så imødekom vi hende i stort omfang for at få styrket vores relation yder-

ligere og give hende en oplevelse af, at det giver mening at kommunikere med os,” fortæller Katja.

En investering i et menneske
Hannah er daglig leder på det botilbud, hvor Marie bor. Og hun er rigtig glad for den opbakning, der har været til projektet fra den øverste ledelse på CFD.

”Vi har delt vores overvejelser med ledelsen på CFD og sparret med den. Vi stod jo med en beboer, der var meget udfordret på rigtig mange parametre og i massiv mistrivsel. Hun kunne ikke holde ud at være i sit aktivitetstilbud og blev derfor ofte ringet hjem til boafdelingen, hvor hun gik hvileløst og destruktivt rundt. Hun var vanskelig at have i de daværende rammer,” forklarer hun.

De blev derfor enige om at trække hende hjem fra aktivitetstilbuddet, hvor hun var sammen med andre døve med funktionsnedsættelser og lave et tilbud, som udelukkende rettede sig mod Marie og hendes behov. ”Marie har en meget kompleks sansebearbejdning og vi har været nødt til at bygge et tilbud op med et meget specifikt fokus på hendes behov. For at få hende i trivsel,” forklarer Katja.

Om Marie har både hendes gamle læge og psykiater sagt, at hendes hjerneskade er så kompleks, så det er svært at vide, hvordan tingene spiller sammen og ikke spiller sammen.

”Og det varierer – det er også det, som vi kan se. Når hun har det godt, så kan hun ”rigtig mange” ting, og

når hun ikke har det godt, så er der fuldstændig lukket ned,” fastslår Katja.

Motivation, belønning og struktur

Maries impulsive og rastløse adfærd og et højt arousal niveau var fra start af en udfordring. Så Katja og Ying satte sig for at finde ud af, hvad Marie kan lide og så arbejde struktureret derudfra.

Busture, besøg hos sine forældre og noget til den søde tand var fra start af med til at motivere Marie til at deltage i de aktiviteter, som pædagogerne planlagde. Og det er fortsat de ”tricks”, som pædagogerne bruger i arbejdet med en meget viljefast Marie.

”Marie er generelt afvisende overfor mange ting, fordi hun sansemæssigt er overstimuleret og har svært ved at gennemskue ting. Derfor har det været vigtigt at tage udgangspunkt i hendes interesse, som er at komme ud og køre i bus, komme på besøg hos sine forældre og at få noget lækkert at spise,” fortæller Ying.

I samarbejdet er de to socialpædagoger opmærksomme på at give Marie positive og behagelige oplevelser, som de vurderer, efterlader positive indtryk i hendes følelsesmæssige hukommelse.

Derudover har fokus været på struktur med meget faste rutiner, som det fremgår af skemaet nedenfor:

Maries aktivitetskema

Uge 44	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8.30-9.00	Vækning Morgenrutine Kædevest på	Vækning Morgenrutine Kædevest på	Vækning Morgenrutine Kædevest på	Vækning Morgenrutine Kædevest på	Vækning Morgenrutine Kædevest på
9.00-9.10	Morgenmad	Morgenmad	Morgenmad	Morgenmad	Morgenmad
10.00-13.30	CFD Parken - gyng	☞ Slotshaven, gå tur Spise madpakke	☞ Allerød Kratbjergskoven Gå tur Spise en kage i skoven	☞ Ishøj Strand, gå tur	Gåtur til Fakta købe fredagslik ☺
13.30-14.00	Sansestimulering tilbydes i Sanserum Fokus: Nærsanser	Sansestimulering tilbydes i Sanserum Fokus: Nærsanser	Sansestimulering tilbydes i Sanserum Fokus: Nærsanser	Sansestimulering tilbydes i Sanserum Fokus: Nærsanser	Sansestimulering tilbydes i Sanserum Fokus: Nærsanser
14.00-14.10	Mellem måltid	Mellem måltid	Mellem måltid	Mellem måltid	Mellem måltid
14.10-14.30	Dokumentation	Møde 14-15.30	Katja 14-14.30 Planlægning	Dokumentation	

Sansevækning er en helt central del af de to socialpædagogers arbejde med Marie for at få en god start på dagen.

Massagen er en vigtig del af Gentle Teaching, hvor socialpædagogerne, trods det at de er fagpersoner, viser kærlighed gennem nærvær og tæt fysisk kontakt.

”Om morgenen fokuserer vi på sansevækning. Marie tilbydes forskellige former for bade og massage såsom brusebad, fodbad, håndbad efterfulgt af massage af krop, fødder og hænder,” fortæller Ying.

Formiddagen er ofte aktiv med køre- eller gåture, det giver en naturlig træthed og fjerner – sammen med massagerne og de mere bløde indsatser – noget af den uro, som Marie har i sin krop. Om eftermiddagen tilbydes hun igen sansestimulation i form af et bad eller massage.

” Gentle teaching er ikke som sådan en metode, det er mere en filosofi. Filosofien er oprindeligt udarbejdet af den amerikanske professor i psykologi John McGee, og indeholder en nytænkning af specialpædagogisk praksis med udgangspunkt i betingelsesløs kærlighed til de individer, som vi arbejder med i praksis.

Da Marie ofte afviser nye og ukendte ting, er Katja og Ying meget opmærksomme på altid at introducere Marie for nyt der, hvor det er naturligt for hende. For eksempel tilbydes håndmassage altid i forbindelse med, at hun vasker hænder. Det er en kendt situation for hende at vaske hænder, og hun er tryk i den situation.

Tanken er, at håndmassagen ved vasken skal flyttes, så den kan foregå i det sanserum, som de har lavet til hende. Det kræver, at Marie kan få vasket sine hænder i en balje i stedet for. Hele tiden tager de små skridt.

”Sanserummet etablerede vi til Marie som et helle men jo også som et pædagogisk arbejdssted for os. Den idé var hun slet ikke rigtig med på,” fortæller Katja og griner. Så processen med at motivere Marie til at gå ind i rummet har blandt andet været at indtage nogle måltider derinde sammen.

Marie har en instrumentel tilgang til andre mennesker, hun vil gerne kunne drage fordel af at have kontakt med dem. Derfor arbejder socialpædagogerne omkring hende også med belønningssystemer for at sikre hendes trivsel og udvikling.

En belønning er samværet med sine forældre, som Marie er rigtig glad

for. De er det eneste sociale netværk, som Marie har og som hun sætter pris på. ”Vi har i forbindelse med projektet omkring Marie fået mulighed for at skru op for samværet med hendes forældre, og det er til stor glæde for begge parter,” fortæller Ying.

Hver anden uge besøger Marie sine forældre, der efterhånden er lidt op i årene. Så for at de ikke skal bruge unødige kræfter og egentlig bare have et fokus på samværet med Marie, medbringer pædagogerne frokost.

”Et besøg hos forældrene rummer i virkeligheden alle de ting, som Marie sætter pris på: forældrene, mad og et tur i bussen,” griner Ying. ”Derudover deltager Maries forældre også gerne i de arrangementer, der er på CFD og de aflægger også småvisit fra tid til anden – til gensidig glæde.”

Tværfagligt samarbejde

For at få indsatserne omkring Marie til at folde sig ud har pædagogerne indgået i et samarbejde med CFD's ene fysioterapeut og med en af vores psykologer, som de har holdt løbende møder med.

Også VISO har været inde over.

”Disse faglige dialoger har vi naturligvis taget med i de pædagogiske overvejelser i forhold til planlægning, udførelse og evalueringsprocessen. Det styrker den didaktiske tilgang til projektets udvikling,” forklarer Ying.

Hun fortæller, at psykologen rådgav dem i forhold til at undgå at isolere Marie, selvom hun fungerede så dårligt i samværet med andre borgere på CFD's aktivitetstilbud. Det værste, man kan blive som menneske, er at blive isoleret, og det er en svær balance, når Marie trives rigtig godt med at blive skærmet. Derfor udfordrer Katja og Ying gerne Marie og bringer hende derud, hvor tingene kan blive lidt svære.

”Hvis man aldrig bliver udfordret som menneske, og ingen har forventninger til en, så dør man. Derfor går vi sommetider tur med hende på et ukendt underlag og blandt mange

mennesker, som ikke lige er hendes kop te. Vi har desuden vægtet at gå tur hver 14. dag sammen med de brugere af aktivitetscenteret, som hun har været sammen med tidligere, og hvor hun havde det så svært,” fortæller Ying og understreger samtidig, at udfordringerne og de forventninger, som de har til Marie, naturligvis tager udgangspunkt i Marie som menneske.

Katja peger på, at Maries ugeplaner er et udtryk for det tværfaglige samarbejde. Her er fysioterapeutens og psykologens tanker og forslag lagt ind.

Udvikling og trivsel

De pædagogiske indsats, som er iværksat omkring Marie, begynder at bære frugt og socialpædagogerne belønnes nu oftere med smil, længere øjenkontakt, fysisk berøring og endda kindkys.

”Vi oplever hendes positive respons ved, at hun falder til ro i øjeblikket. Ofte smasker hun eller giver et kys på kinden og viser, at hun kan lide det,” forklarer Katja. Glædeslyde, et lille smil eller flygtig øjenkontakt er også udtryk for, at Marie kan lide det, som hun laver sammen med pædagogerne.

Så der er bestemt sket meget med Marie på det år, som er gået, siden projektet startede. De oplever, at hun er blevet mindre ængstelig og kan rumme flere ting. Men jo ikke altid – det går aldrig bare fremad.

I arbejdet med at lave faglige vurderinger er fokus dels på udviklingsmål dels på trivselsmål, og fagfolkene omkring Marie er enige i, at det er svært at tale om udvikling i den forstand, der lægges op til. Maries udvikling er så beskeden og ofte svær at få øje på, medmindre man hedder Katja eller Ying – og dermed er den også vanskelig at beskrive.

”Men vi kan se, om hun trives og det har vi valgt at prioritere rigtig meget. Hvad er det hun skal andet end at være her hos os og have det godt?,” spørger Katja og understreger, at der ikke er tale om, at de er uambitiøse på Maries vegne.

De forholder sig blot nøgternt og fagligt til kompleksiteten i Marie funktionsnedsættelser og til hendes respons på deres indsatser.

”Vi går efter, at hun skal have det så godt som muligt og have så meget overskud som muligt i et meningsfuldt liv.”

” Neuropædagogik er en forståelsesramme for den faglige og individuelle indsats til personer med neurologiske og neuropsykologiske vanskeligheder. Neuropædagogik tager udgangspunkt i pædagogikken og i de kognitive teorier om hjernens funktioner og funktionsnedsættelsers betydning for den enkelte.